

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO

**RAPORT DOTYCZĄCY WYKONANIA W 2025 ROKU WOJEWÓDZKIEGO PROGRAMU
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2022-2025**

INFORMACJA

SEJMIK WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO

OPOLE, marzec 2026

Spis treści

1.Wprowadzenie.....	3
1.1.Finansowanie Programu.....	3
1.2.Uwarunkowania.....	4
2.Działania.....	5
2.1.Opis ogólny.....	5
2.2.Rekomendowane programy profilaktyczne.....	7
2.3.Pozamedyczne zadania WOTUW + kształcenie i podnoszenie kwalifikacji.....	9
2.4.Szkolenia, webinaria i zajęcia warsztatowe.....	10
2.5.Wsparcie środowisk trzeźwościowych.....	12
2.6.Emisje programu telewizyjnego o zachowaniach ryzykownych młodzieży.....	13
2.7.Badania aktywności profilaktycznej gmin	15
3.Podsumowanie oraz rekomendacje na przyszłość.....	18

1. Wprowadzenie

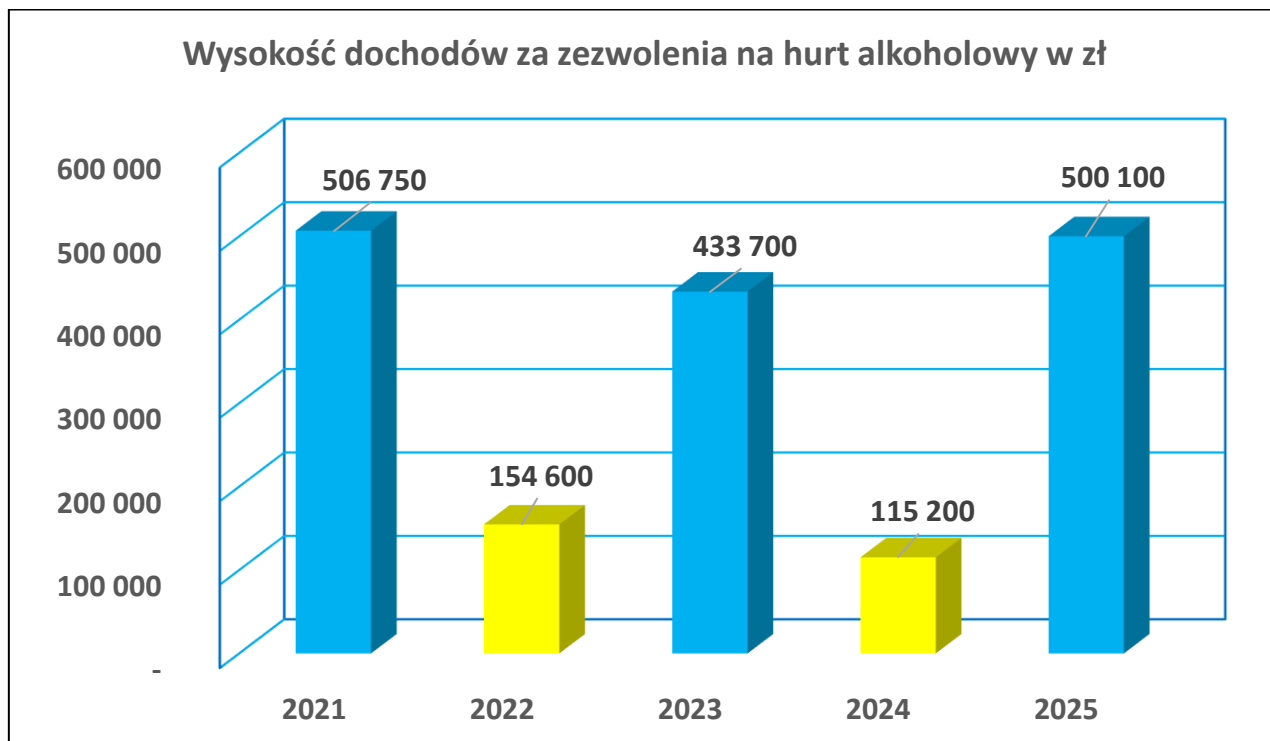
1.1 Finansowanie Programu

Dochody budżetu województwa przeznaczone na realizację wojewódzkiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii (dalej Program), uzyskiwane są z opłat za wydawanie zezwoleń na hurtowy obrót w kraju napojami alkoholowymi do 18% zawartości alkoholu. Zezwolenia te w przypadku województwa opolskiego wydawane są na okres 2 lat - w związku z tym poszczególne podmioty gospodarcze wnoszą stosowne opłaty do budżetu województwa, co dwa lata.

Wydawaniem zezwoleń dotyczących hurtowego obrotu napojami alkoholowymi zajmuje się Departament Infrastruktury i Gospodarki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego.

Wysokość uzyskiwanych dochodów z hurtu alkoholowego odznacza się dwuletnim cyklem, tzn. na przemian występuje rok z większymi dochodami i rok z mniejszymi dochodami. W przedziale lat 2010-2025 mamy do czynienia z wahaniami wysokości w/w dochodów - dla lat 2021-2025 ilustruje to poniższy wykres.

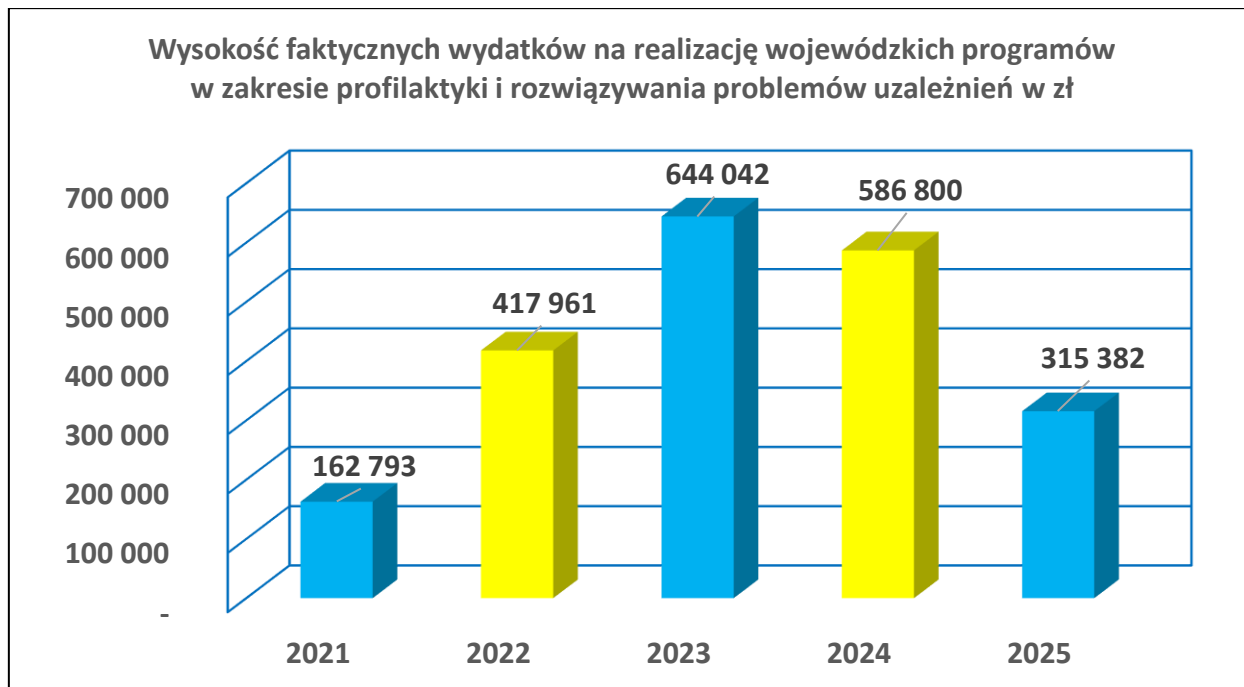
Wykres 1. Dochody budżetu województwa za zezwolenia na hurt alkoholowy w zł

Ogółem dochody budżetu Województwa Opolskiego w latach 2021-2025 z tytułu opłat za wydawanie zezwoleń na hurtowy obrót napojami alkoholowymi do 18% zawartości alkoholu wyniosły 1 710 350 zł, natomiast faktyczne wydatki (po odliczeniu zwrotów niewykorzystanych

części dotacji) na realizację wojewódzkich programów w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień wyniosły w tych latach 2 126 978 zł.

Wykres 2. Wydatki budżetu województwa na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień

1.2 Uwarunkowania

Realizacja wojewódzkiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, a także gminnych programów - jest uwarunkowana wieloma czynnikami, dotyczą one:

- 1) dużej dynamiki zmian sceny narkotykowej po stronie podażowej, nieustannego pojawiania się nowych substancji syntetycznych i ich mutacji,
- 2) ewolucji wzorów używania narkotyków - przyjmowanie substancji wiąże się z zabawą, rozrywką, seksem i pracą - przyjmuje się je np. w celu odprężenia, redukcji zmęczenia, rozszerzenia i pogłębiania doznań zmysłowych, czy zwiększania wydolności seksualnej,
- 3) nabrania statusu zadania rozwojowego przez doświadczenia nastolatków z alkoholem i z narkotykami, dla znaczącej części młodych ludzi rozpoczęcie używania alkoholu i narkotyków – głównie marihuany - jest po prostu zadaniem rozwojowym, przez które się przechodzi, a używanie substancji można kontynuować w różny sposób lub nie,
- 4) zmian w polityce narkotykowej i scenie narkotykowej sąsiednich państw,

5) różnych i rozwojowych kwestii dotyczących używania nowych technologii, mediów społecznościowych, mobilnych urządzeń związanych z nowymi technologiami, gier komputerowych, itp.

2. Działania

2.1 Opis ogólny

Pod względem merytorycznym realizacja zadań w obszarze problematyki alkoholowej wynika z zapisów „Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025” [dalej Program] stanowiącego załącznik nr 2 do „Wojewódzkiej Strategii w Zakresie Polityki Społecznej na lata 2016-2025” przyjętej Uchwałą Nr XIII/138/2016 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 26 stycznia 2016 r. z późn.zm. Najnowsza wersja Programu została opracowana, a następnie przyjęta przez Sejmik Województwa Opolskiego na początku 2022 r. Opracowanie nowej wersji Programu wynikało ze zmienionych wcześniej wymogów ustawowych, które nakazywały samorządom gmin, miast i województw bardzo szybkie opracowanie nowych „programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii”. Miały to być programy wspólne dla problematyki alkoholowej i narkotykowej. Jednocześnie zachowany został dotychczasowy budżetowy podział wydatków na część „alkoholową” – wydatki w rozdziale 85154 i 85120 - oraz część „narkotykową” - wydatki w rozdziale 85153.

Faktyczne wydatki na realizację Programu wyniosły w 2025 r. **315 382** zł w merytorycznych podziałach wskazanych na wykresach poniżej.

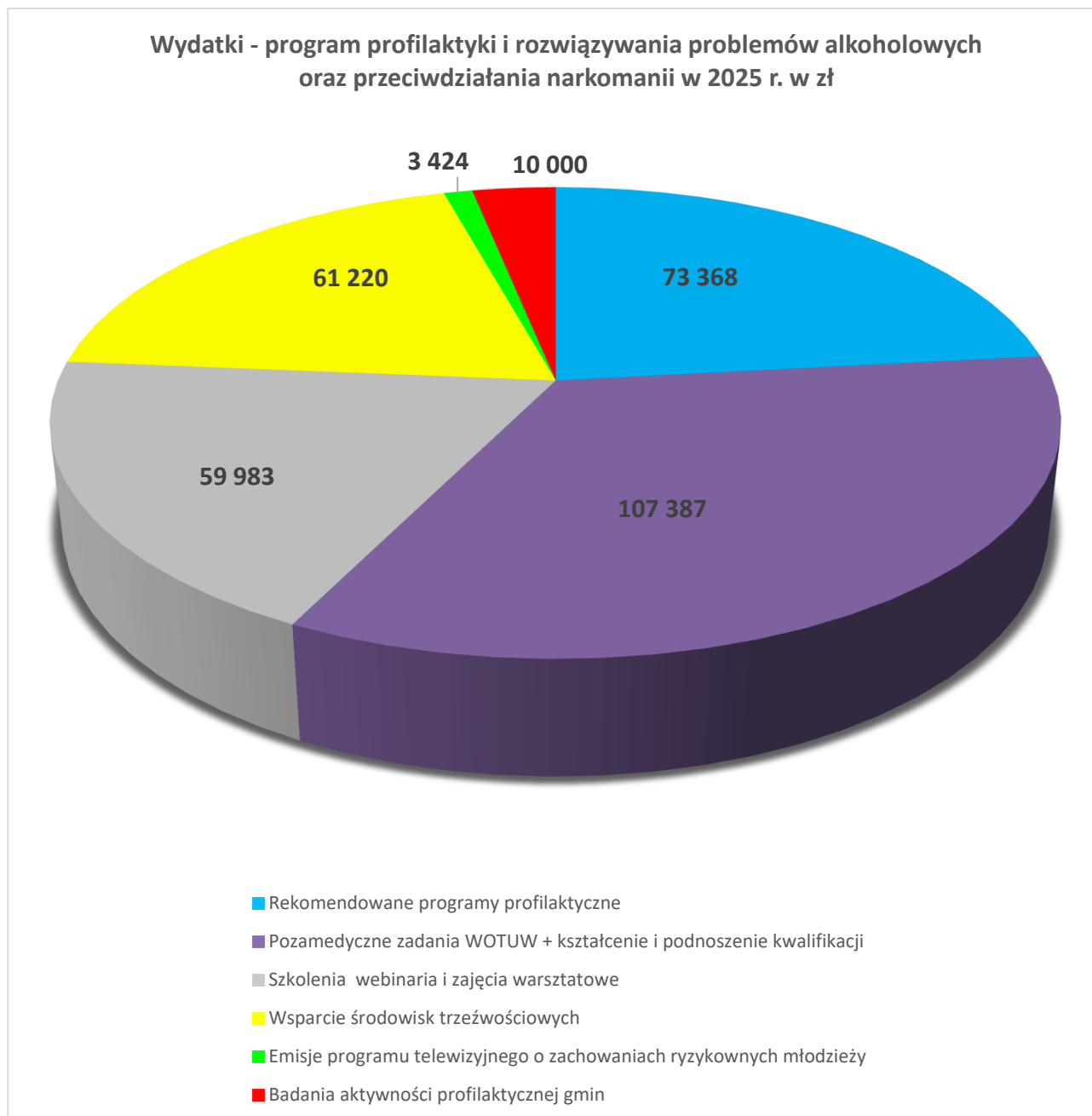
Biorąc pod uwagę realizację badań i rekrutację do uczestnictwa w przedsięwzięciach szkoleniowych adresowanych do samorządów w działania Programu zaangażowane były wszystkie gminy województwa opolskiego, a w zakresie rekrutacji, także wszystkie powiaty.

Innymi ważnymi partnerami realizacji Programu były organizacje pozarządowe aktywne w środowiskach trzeźwościowych, Komenda Wojewódzka Policji w Opolu, a w szczególności Wydział Prewencji KWP w Opolu, Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej w Opolu oraz Ośrodek Leczenia Odwykowego w Woskowicach Małych, a w szczególności jego składowa Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Opolu. Pośrednimi partnerami Programu były także szkoły, w których realizowano lub przygotowywano realizację przedsięwzięć profilaktycznych w ramach zadań wyłonionych w konkursie ofert.

Pełnomocnik Zarządu Województwa Opolskiego ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień wchodzi w skład powołanego przez dyrektora Krajowego Centrum

Przeciwdziałania Uzależnieniom Zespołu Ekspertów ds. Lokalnych i Regionalnych Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Wykres 3. Podział kwotowy wydatków na realizację programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w 2025 r. w zł

Wskazane wyżej wydatki w układzie procentowym przedstawia kolejny wykres.

Wykres 4. Podział procentowy wydatków na realizację programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w 2025 r.

Wydatki w poszczególnych obszarach tematycznych przedstawiały się następująco :

- 1) rekomendowane programy profilaktyczne – 73 368 zł, 23,3%;
- 2) pozamedyczne zadania WOTUW + kształcenie i podnoszenie kwalifikacji – 107 387 zł, 34%;
- 3) szkolenia, webinaria i zajęcia warsztatowe – 59 983 zł, 19%;
- 4) wsparcie środowisk trzeźwościowych – 61 220 zł, 19,4%;
- 5) emisje programu telewizyjnego o zachowaniach ryzykownych młodzieży – 3 424 zł, 1,1%;
- 6) badania aktywności profilaktycznej gmin – 10 000 zł, 3,2%.

2.2. Rekomendowane programy profilaktyczne

W 2025 r. w oparciu o ustawę z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym ogłoszony został konkurs ofert na powierzenie w latach 2025-2026 realizacji następujących zadań w obszarze zdrowia publicznego pod nazwą „Opolska Profilaktyka Uzależnień – Pomoc ma Moc – Edycja 2025-2026”. Jedno z czterech zadań konkursowych dotyczyło przygotowania do realizacji i/lub realizacji rekomendowanych programów profilaktycznych w zakresie profilaktyki uzależnień. Komisja

konkursowa składająca się w połowie z osób pracujących w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Opolskiego, a w połowie z osób reprezentujących Młodzieżowy Sejmik Województwa Opolskiego wybrała do realizacji cztery zadania, w tym trzy dotyczące rekomendowanych programów profilaktycznych. Programów profilaktycznych dotyczą trzy dwuletnie zadania:

1. „Opolski Projekt LustrO 2025” – zadanie przygotowujące osoby do realizacji w szkołach ponadpodstawowych rekomendowanego programu profilaktycznego „Projekt LustrO”. W ramach realizacji zadania 43 osoby wzięły udział w webinarium, 32 osoby rozpoczęły szkolenia, a 646 uczennic i uczniów wzięło udział w zajęciach profilaktycznych.
2. „Opolskie kroki w cyberświecie” – zadanie przygotowujące do realizacji w szkołach podstawowych rekomendowanego programu profilaktycznego „Wspólne kroki w cyberświecie”. W ramach realizacji zadania 284 nauczycielek i nauczycieli wzięło udział w webinarium edukacyjnych, a 32 osoby w webinarium rekrutacyjnych. W sumie 49 osób zostało zrekrutowanych do udziału w szkoleniu przygotowującym do realizacji programu.
3. „Opolski Archipelag Skarbów” – zadanie polegające na realizacji w szkołach podstawowych rekomendowanego programu profilaktycznego „Archipelag Skarbów”. W ramach realizacji projektu ok. 120 szkół weszło w kontakt mailowy z realizatorami zadania, a 45 szkół wyraziło zainteresowanie realizacją programu.

W ramach wszystkich zadań przewidziane jest w 2026 r. organizowanie konferencji podsumowujących.

PrintScreen 1. Webinarium zrealizowane w ramach zadania „Opolski Projekt LustrO 2025”

The screenshot shows a presentation slide for the 'Opolski Projekt LustrO 2025' webinar. The slide is divided into several sections:

- Top Left:** 'prOjektLustrO' logo.
- Top Right:** A small portrait of a man, likely the speaker, with the text: 'Program profilaktyczno rozwojowy dla uczniów szkół ponadpodstawowych w wieku 14 – 17 lat'.
- Middle Left (Blue Box):** 'Adresaci: Uczniowie i Rodzice'. 'Zawartość: 34 scenariusze dla uczniów do realizacji z klasą przez nauczyciela w ramach lekcji wychowawczych. Scenariusze dla rodziców: Wprowadzenie do Programu zawierające wiedzę o rozwoju nastolatka. Wybrane scenariusze pochodzące z zestawu dla uczniów do realizacji z rodzicami. Czas trwania: Trzy lata (klasy 1-3)'.
- Middle Right:** 'Celem Programu jest zmniejszenie skali występowania ryzykownych zachowań problemów zdrowia psychicznego u uczniów uzyskiwane jako skutek wspierania prawidłowego rozwoju i wzmacniania kompetencji chroniących'.
- Bottom Right:** 'Działy tematyczne: POSTRZEGANIE I ROZUMIENIE SIEBIE, RELACJE SPOŁECZNE, ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW, DBANIE O ZDROWIE'.
- Bottom Right (Video):** A video feed of the speaker, a man with grey hair, sitting in front of a bookshelf.

2.3. Pozamedyczne zadania WOTUW + kształcenie i podnoszenie kwalifikacji

Podnoszenie kwalifikacji osób pracujących w lecznictwie uzależnień ma fundamentalne znaczenie dla jakości udzielanych świadczeń zdrowotnych, dla skuteczności psychoterapii uzależnień. W podmiotach lecznictwa uzależnień wiedza i umiejętności psychoterapeutów są zdecydowanie ważniejsze od sprzętu i wyposażenia medycznego. Dynamicznie rozwijające się zjawiska w obszarze uzależnień, np. dotyczące nowych technologii, pojawiających się nowych syntetycznych substancji, specyfiki różnych modeli używania, występujących powiązań dysfunkcji i zaburzeń wynikających z uzależnień z zaburzeniami i chorobami psychicznymi – sprawiają, że konieczne jest nieustanne podnoszenie kwalifikacji, zdobywanie nowych umiejętności, doskonalenie indywidualnego warsztatu psychoterapeutycznego, a także ciągłe wsparcie superwizyjne.

Wsparcie w zakresie kształcenia i podnoszenia kwalifikacji jest także potrzebne jako zabezpieczenie przed wypaleniem zawodowym personelu medycznego podmiotów lecznictwa uzależnień. Wysoki poziom destrukcji i autodestrukcji związanej z funkcjonowaniem pacjentów z jakim styka się personel medyczny podmiotów lecznictwa uzależnień, także wskazuje na niezbędną pomoc i wsparcie personelu medycznego tych podmiotów.

Ponadto w przypadku Ośrodka Leczenia Odwykowego w Woskowicach Małych oraz Specjalistycznego Szpitala im. Ks. Biskupa Józefa Nathana w Branicach stwarzanie możliwości kształcenia i podnoszenia kwalifikacji ma pozytywny wpływ na pozyskiwanie i utrzymanie niezbędnej kadry terapeutycznej, co jest trudne ze względu na peryferyjne położenie tych podmiotów medycznych.

Do wiodących jednostek w obszarze kształcenia kadry lecznictwa uzależnień należy wchodzący w skład OLO w Woskowicach Małych Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Opolu, wynika to z zapisów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 grudnia 2023 r. w sprawie funkcjonowania podmiotów leczniczych sprawujących opiekę nad uzależnionymi od alkoholu.

1. W ramach Programu udzielona została dotacja dla Ośrodka Leczenia Odwykowego w Woskowicach Małych w wysokości **90.000** zł na realizację pozamedycznych działań Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia, w tym na inicjowanie i realizację działań podnoszących kwalifikacje zawodowe pracowników merytorycznych zatrudnionych w placówkach leczenia uzależnień – dotyczyło to ogółu takich placówek w województwie. Z różnych form podnoszenia kwalifikacji zawodowych skorzystały w sumie

42 osoby, przy czym część osób skorzystała z różnych form podnoszenia kwalifikacji kilkakrotnie.

Ponadto ze środków w/w dotacji sfinansowano konferencję „Czego potrzebuje młodzież? Młodzież potrzebuje zdrowych dorosłych!”. W konferencji wzięło udział 135 osób głównie z podmiotów edukacji, ponadto ok. 150 osób uczestniczyło w konferencji on-line, a 95 osób wzięło udział w powiązanych z konferencją warsztatach edukacyjno-profilaktycznych zorganizowanych przez Uniwersytet Opolski.

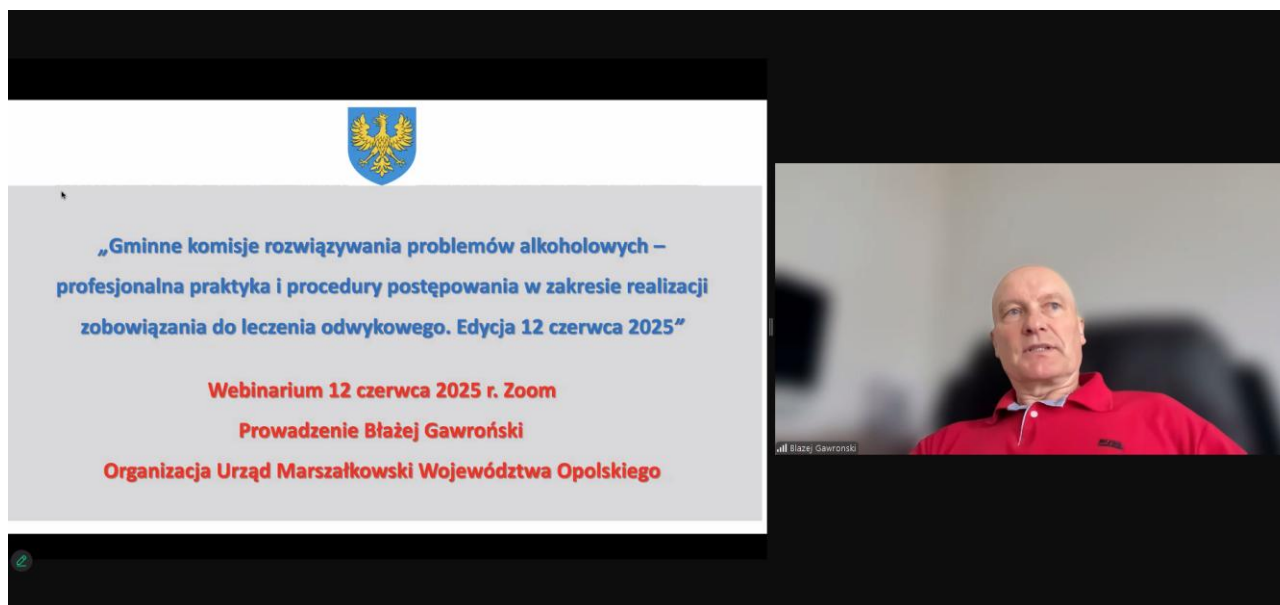
2. Na kształcenie i podnoszenie kwalifikacji osób wykonujących zawody medyczne w Całodobowym Oddziale Terapii Uzależnienia od Alkoholu B4 oraz w Oddziale Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych B7 wchodzących w skład Specjalistycznego Szpitala im. Ks. Biskupa Józefa Nathana w Branicach przeznaczona została dotacja w wysokości **17 386,75 zł**. Z różnych form kształcenia i podnoszenia kwalifikacji skorzystały 24 osoby.
3. Ponadto poza Programem ze środków własnych budżetu Województwa Opolskiego udzielona została dla Ośrodka Leczenia Odwykowego w Woskowicach Małych dotacja w wysokości 150 000 zł przeznaczona na kształcenie i podnoszenie kwalifikacji osób wykonujących zawody medyczne – z różnych form kształcenia i podnoszenia kwalifikacji skorzystało 46 osób.

2.4. Szkolenia, webinaria i zajęcia warsztatowe

W ramach tej części programu zrealizowano:

1. We współpracy z Komendą Wojewódzką Policji w Opolu dwudniowe szkolenia dla dwóch grup osób kierujących referatami lub rewirami dzielnicowych – 28 osób uczestniczących.
2. We współpracy z Okręgowym Inspektorem Służby Więziennej w Opolu dwa dwudniowe szkolenia dla grupy psychologów i wychowawców – 17 osób uczestniczących.
3. Dwudniowe szkolenie dla wolontariuszy prowadzonego przez Diecezję Opolską Domu Nadziei dla Bezdomnych i Ubogich w Opolu – 17 osób uczestniczących.
4. Dwa webinaria on-line dla osób wchodzących w skład gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych dotyczące problematyki zobowiązania do leczenia odwykowego oraz przeciwdziałania przemocy domowej – 48 oraz 46 osób uczestniczących.
5. We współpracy z Zespołem Szkół Medycznych im. Janusza Korczaka w Prudniku warsztatowe zajęcia profilaktyczne dla młodzieży – 96 osób uczestniczących.

PrintScreen 2. Webinarium dotyczące zobowiązania do leczenia odwykowego

Szkolenia realizowane w 2025 r. zostały bardzo wysoko ocenione przez osoby uczestniczące w nich. Oceny szkoleń realizowanych na żywo były wystawiane w skali 6 punktowej. Poniżej zestawienia ocen.

Tabela 1. Oceny szkoleń „Kształtowanie kompetencji i umiejętności kadry penitencjarnej w zakresie pracy z osobami pozbawionymi wolności uzależnionymi od substancji psychoaktywnych. Edycja 2.1” – skala ocen 6 punktowa

Spełnienie oczekiwań	Przydatność wiedzy	Merytoryczne przygotowanie prowadzących	Sposób prowadzenia zajęć
Szkolenie w dniach 19-20 listopada 2025 r.			
5,47	5,71	5,94	5,82
Szkolenie w dniach 15-16 grudnia 2025 r.			
5,63	5,38	6	5,88

Tabela 2. Oceny „Szkoleniowe wsparcie policji w zakresie problematyki uzależnień i przemocy domowej. Edycja 2025” – skala ocen 6 punktowa

Spełnienie oczekiwań	Przydatność wiedzy	Merytoryczne przygotowanie prowadzących	Sposób prowadzenia zajęć
Szkolenie 1 dzień 17 listopada 2025 r.			
5,56	5,44	6	5,89
Szkolenie 2 dzień 18 listopada 2025 r.			
5,25	4,42	5,50	5,25
Szkolenie 1 dzień 24 listopada 2025 r.			
5,44	5,63	5,94	5,75
Szkolenie 2 dzień 25 listopada 2025 r.			
5,44	5,44	5,75	5,63

Tabela 3. Oceny szkolenia dla wolontariuszy Domu nadziei w Opolu w dniach 25-26 października 2025 r. – skala ocen 6 punktowa

Spełnienie oczekiwań	Przydatność wiedzy	Merytoryczne przygotowanie prowadzących	Sposób prowadzenia zajęć
5,65	6	5,94	5,88

2.5. Wsparcie środowisk trzeźwościowych

Współpraca ze środowiskami trzeźwościowymi dotyczyła realizacji dwóch przedsięwzięć.

1. „Trzeźwość w Rodzinie – 32-lecie Spotkań Trzeźwościowych na Górze Św. Anny” w dniach 5-7 września 2025 r. we współpracy z Opolską Federacją Organizacji Pozarządowych „RAZEM” z udziałem około 250 osób ze środowisk trzeźwościowych województwa opolskiego. Było to trzydniowe spotkanie środowisk trzeźwościowych z regionu z udziałem gości spoza województwa. Wydarzenie jest organizowane przez środowiska trzeźwościowe od ponad 30 lat.
2. „Skuteczni w działaniu!” – dwuletnie zadanie wyłonione do realizacji w ramach konkursu ofert (obok zadań profilaktycznych), realizowane przez stowarzyszenie Opolskie Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych. Zadanie polega na szkoleniowym i konsultacyjnym wsparciu trzeźwościowych organizacji pozarządowych, co jest szczególnie ważne w stawiającym coraz większe wymagania formalne i organizacyjne otoczeniu tych organizacji. W szkoleniach wzięło udział 16 osób, a w przedsięwzięciach integracyjnych 22 osoby.

2.6. Emisje programu telewizyjnego o zachowaniach ryzykownych młodzieży

Program reportażowo-studyjny „Ukryte prawdy. Młodzież – zachowania ryzykowne” został wyprodukowany w 2024 r., natomiast trzy emisje tego programu nastąpiły w 2025 r., materiały dotyczące programu zostały umieszczone na portalach społecznościowych TVP 3 Opole, a sam program jest nadal dostępny na stronie www TVP 3 Opole pod linkiem [Produkcje TVP3 Opole: Ukryte Prawdy. Młodzież - zachowania ryzykowne](#)

Założeniem programów „Ukryte prawdy” było połączenie części reportażowej oraz rozmowy studyjnej. W programie o młodzieży wypowiadają się psychoterapeutki i psychoterapeuta pracujący z młodzieżą w Poradni Leczenia Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży w Wojewódzkim Ośrodku Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Opolu, a także przedstawiciele grona pedagogicznego z I Liceum Ogólnokształcącego im. Henryka Sienkiewicza w Kędzierzynie-Koźlu. W programie „Ukryte prawdy. Młodzież – zachowania ryzykowne” połączono spojrzenia na zachowania ryzykowne ze strony psychoterapeutów oraz pedagoga, psychologa i dyrektora szkoły. Program ten – niezależnie od produkcji, emisji oraz form jego rozpowszechniania poprzez media społecznościowe – ma także posłużyć jako inspiracja dla przyszłych przedsięwzięć edukacyjnych i profilaktycznych z udziałem młodzieży.

PrintScreen 3. Materiał zapowiadający Program „Ukryte Prawdy. Młodzież – zachowania ryzykowne”

PrintScreen 4. Program „Ukryte Prawdy. Młodzież – zachowania ryzykowne”**PrintScreen 5.** Program „Ukryte Prawdy. Młodzież – zachowania ryzykowne”

PrintScreen 6. Program „Ukryte Prawdy. Młodzież – zachowania ryzykowne”**2.7. Badania aktywności profilaktycznej gmin**

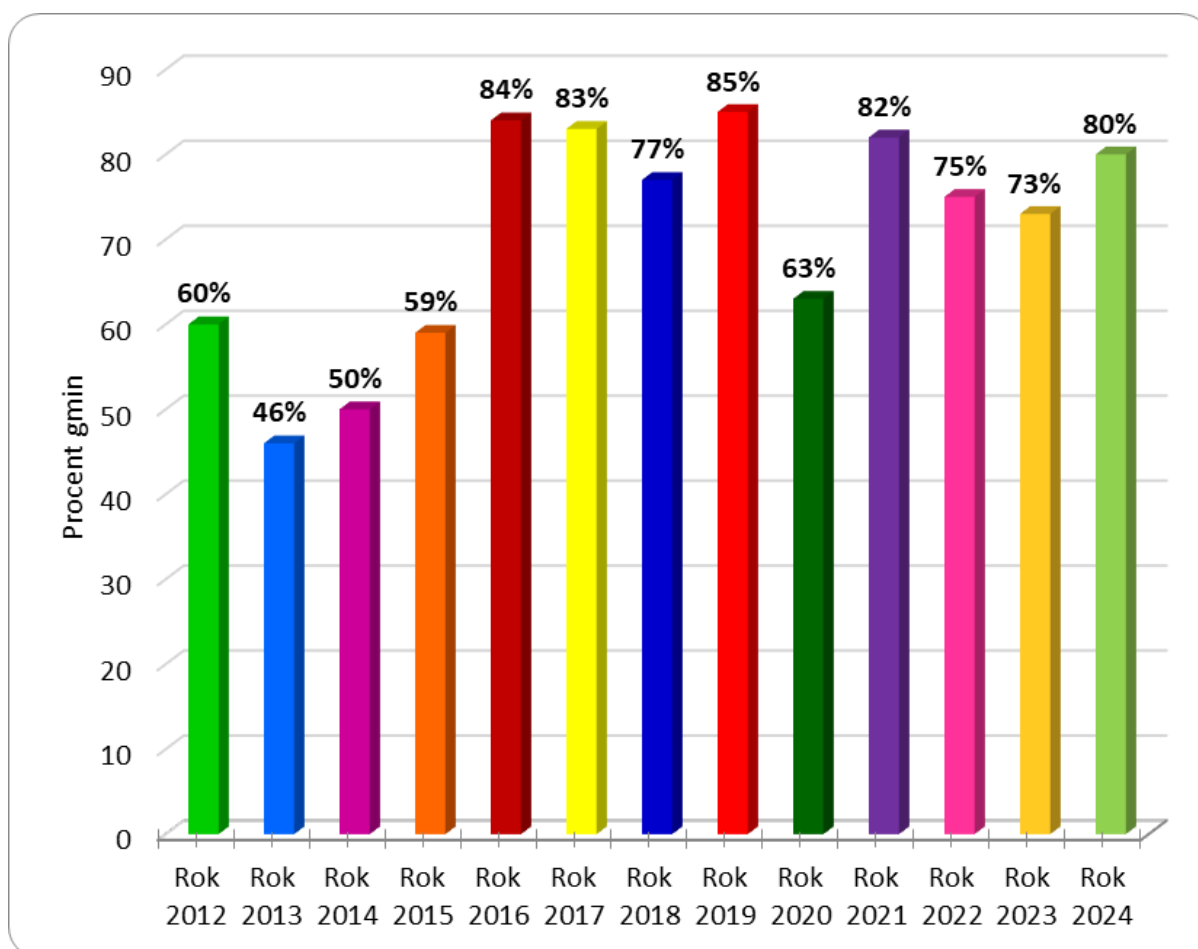
W 2025 r. zrealizowano po raz kolejny badania aktywności profilaktycznej gmin, które prostymi narzędziami pozwalają obserwować procesy związane z aktywnością profilaktyczną gmin. Aktywność ta jest bardzo ważna ze względu na duże zasoby finansowe dedykowane profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień posiadane przez gminy, a także ze względu na spore rozpowszechnienie wśród dzieci i młodzieży problemów dotyczących zachowań ryzykownych i zdrowia psychicznego. W badaniach zrealizowanych w 2025 r. po raz kolejny wzięły udział wszystkie gminy województwa opolskiego.

Zrealizowane badania pozwoliło na uzyskanie informacji odnośnie prowadzonych przez gminy przedsięwzięć i potrzeb w zakresie problematyki uzależnień oraz zdrowia psychicznego. Jednym z ważnych elementów przedsięwzięć profilaktycznych związanych z zachowaniami ryzykownymi młodych ludzi jest realizacja rekomendowanych programów profilaktycznych znajdujących się w bazie takich programów. Programy te dla uzyskania statusu programu rekomendowanego musiały przejść długi merytoryczny proces rekomendacyjny, sprawdzający między innymi ich skuteczność, profesjonalizm podejścia oraz bezpieczeństwo dla odbiorców. Proces uzyskania rekomendacji dla programów profilaktycznych jest sformalizowany, bardzo wymagający merytorycznie, długotrwały i kosztowny. Istnieją też bariery w rozpowszechnianiu rekomendowanych programów profilaktycznych, np. polegające na ograniczonej liczbie osób

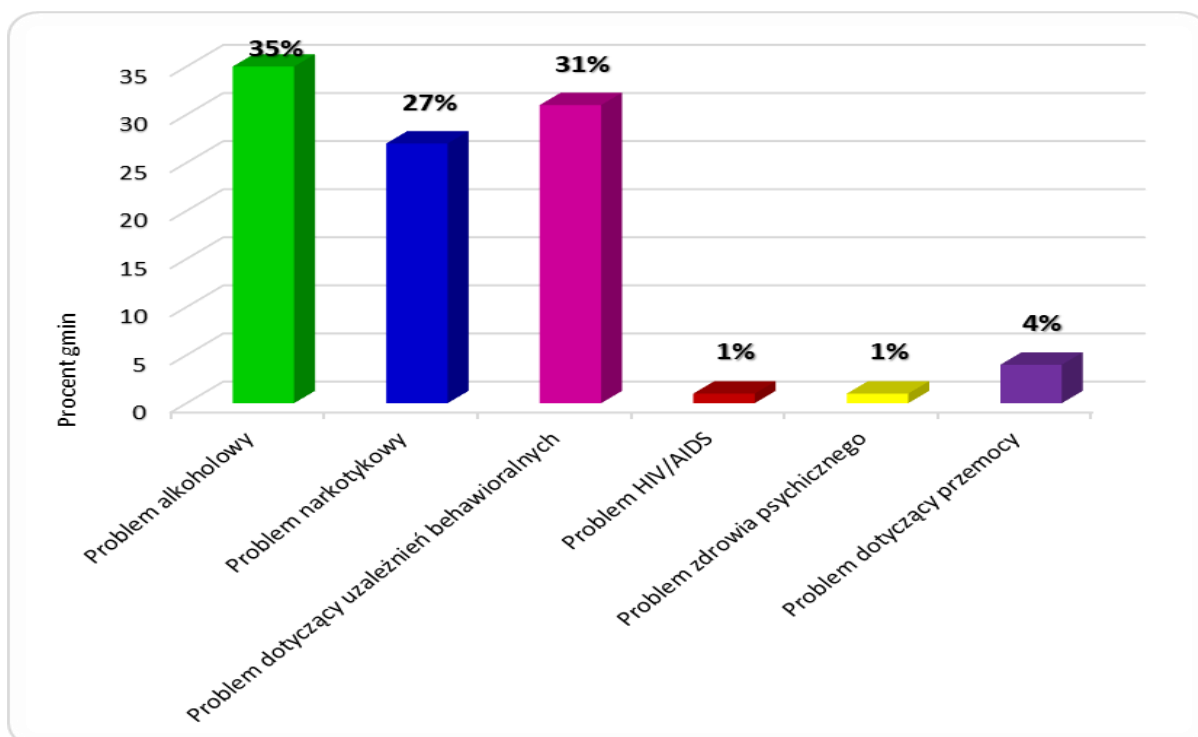
mogących je realizować lub szkolić realizatorów. Niespełna 40% gmin województwa opolskiego realizuje programy rekomendowane, stąd też w działaniach samorządu województwa położono akcent na finansowanie programów rekomendowanych, ze staraniem się o jak największą realizację w szkołach na terenach wiejskich i na terenach dotkniętych powodzią.

Gminy zdecydowanie częściej finansują realizację programów profilaktycznych spoza bazy programów rekomendowanych, ich realizacji dotyczą kolejne wykresy.

Wykres 5. Procent gmin wspierających realizację programów profilaktycznych spoza bazy rekomendowanych programów profilaktycznych w latach 2012-2024.

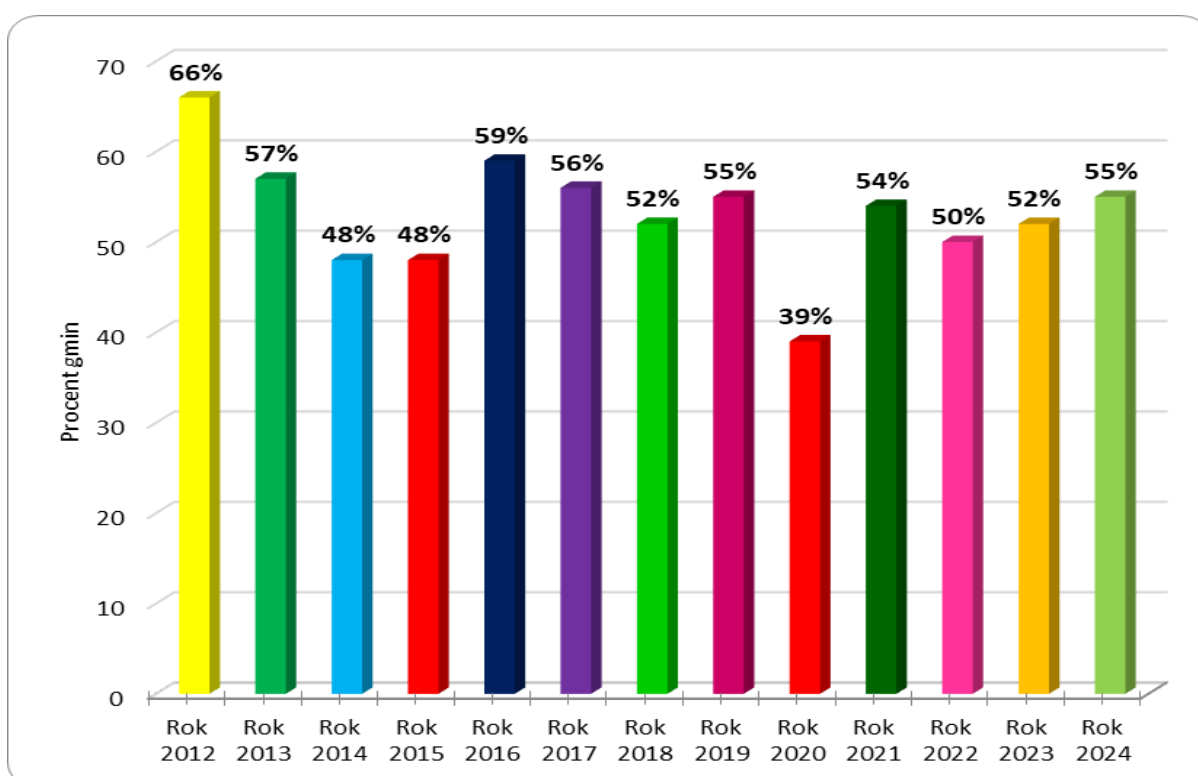

Wykres 6. Problemy, jakich dotyczyły realizowane programy spoza bazy rekomendowanych programów profilaktycznych na terenie gmin województwa opolskiego w roku 2024

W przypadku profilaktyki uzależnień bardzo ważnym czynnikiem wpływającym na jej skuteczność są kompetencje osób realizujących działania profilaktyczne – wspieranie takich kompetencji przez gminy województwa opolskiego przedstawia poniższy wykres.

Wykres 7. Procent gmin wspierających podnoszenie kompetencji osób realizujących działania profilaktyczne w latach 2012-2024

Zaprezentowane wykresy z ostatniego raportu dotyczącego aktywności gmin województwa w obszarze profilaktyki uzależnień pokazują informacje istotne z punktu widzenia realizowanych i planowanych przedsięwzięć, a także są przykładem jak stosunkowo niewielkimi kosztami osiągnąć takie informacje.

3. Podsumowanie oraz rekomendacje na przyszłość

Od wiosny 2022 r. realizowany jest jeden wspólny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Różne przedsięwzięcia Programu objęły w 2025 r. około 1 900 osób.

W ramach realizowanych w 2025 r. przedsięwzięć Programu realizowano jego cel strategiczny „Inspirowanie i kreowanie przedsięwzięć oddziaływujących w kierunku rozwiązywania problemów społecznych i zdrowotnych mieszkańców województwa opolskiego związanych z piciem napojów alkoholowych, używaniem narkotyków oraz z uzależnieniami behawioralnymi”. Realizowano również takie cele operacyjne Programu, jak:

- 1) inspirowanie i kreowanie działań w kierunku edukacji prozdrowotnej w obszarze dotyczącym używania alkoholu, narkotyków, uzależnień behawioralnych oraz innych zachowań ryzykownych;
- 2) inspirowanie i kreowanie działań w kierunku rozwoju kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki i leczenia uzależnienia od alkoholu, narkotyków, uzależnień behawioralnych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 3) inspirowanie i kreowanie działań w kierunku rozwoju inicjatyw profilaktycznych oraz upowszechnienia standardów profilaktycznych;
- 4) inspirowanie i kreowanie działań w kierunku redukcji szkód, rehabilitacji i reintegracji społecznej, związanych z używaniem alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych.

W przypadku ostatniego wskazanego celu operacyjnego realizacja dotyczyła kwestii reintegracji społecznej i współpracy ze środowiskami trzeźwościami województwa opolskiego.

Ważnym zasobem wytworzonym podczas dotychczasowej realizacji wojewódzkich programów w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień jest wiedza dotycząca różnych aspektów tej problematyki. Posiadanie tej wiedzy wynika z kontaktów międzyinstytucjonalnych oraz z realizacji przedsięwzięć, w tym przedsięwzięć badawczych i analitycznych. Zasób tej wiedzy w sposób naturalny, może być w kolejnych latach rozwijany i uaktualniany, między innymi w oparciu o przedsięwzięcia realizowane przez fachową kadrę badawczą z regionu. Podejście takie powinno umożliwić korygowanie podejmowanych działań adekwatnie do realnie i aktualnie występujących problemów i potrzeb.

W trakcie realizacji Programu w kolejnych latach potrzebne będzie zadbanie o jak największe włączenie w planowanie, przygotowanie i realizację przedsięwzięć środowisk liderów młodzieżowych oraz osób reprezentujących środowiska trzeźwościowe.

Doświadczenia z realizacji przedsięwzięć wskazują na konieczność współpracy i kontaktu ze środowiskami beneficjentów i bezpośrednich realizatorów działań. Sytuacja w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień wymaga takich kontaktów, między innymi ze względu na sporą dynamikę i nieprzewidywalność różnego rodzaju procesów w obszarze związanym z uzależnieniami.

Odnosnie realizacji przedsięwzięć w kolejnych latach, silny akcent będzie położony na działania profilaktyczne, adresowane do pracowników oświaty, uczniów i rodziców.

Przewiduje się kontynuację współpracy w zakresie realizacji przedsięwzięć edukacyjnych i szkoleniowych - zarówno on-line jak i na żywo - z różnymi instytucjami i środowiskami funkcjonującymi w województwie opolskim. Należy podkreślić osiągnięcie w 2025 r. po raz kolejny bardzo wysokich ocen przedsięwzięć szkoleniowych, co jest mocną stroną realizacji Programu.

Partnerami programu – podobnie jak w latach poprzednich – będą między innymi gminy oraz szkoły z województwa opolskiego, a także Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Opolu, Komenda Wojewódzka Policji w Opolu, Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej w Opolu, kuratorzy sądowi oraz organizacje pozarządowe w szczególności związane ze środowiskami trzeźwościowymi.

Zakłada się wdrażanie nowych przedsięwzięć we współpracy ze środowiskami młodzieżowymi - w szczególności z Młodzieżowym Sejmikiem Województwa Opolskiego. Należy wzmacniać i rozwijać rozpoczęty już w 2025 r. proces włączania młodych ludzi – młodzieży i młodych dorosłych – w planowanie i realizację przedsięwzięć.

Ważne też będą starania o nadanie większej dynamiki współpracy z Policją i kuratorami sądowymi – np. poprzez realizację ich potrzeb szkoleniowych zaplanowanych w dłuższej perspektywie czasowej.

Za osiągnięcie realizacji Programu w 2025 r. należy uznać kontynuację współpracy w zakresie szkoleń ze Służbą Więzienną i Policją.

Jednym z kluczowych elementów realizacji programu są środowiska trzeźwościowe i współpraca z reprezentującymi je organizacjami pozarządowymi. Współpraca z Samorządem Województwa Opolskiego pozytywnie wpływa i inspirowa środowiska trzeźwościowe w regionie, np. w kierunku federalizacji organizacji trzeźwościowych w województwie opolskim, co ma szansę nastąpić w 2026 r.

Scena narkotykowa w Polsce, jak i w Europie, charakteryzuje się sporą dynamiką zmian. Modyfikacjom ulegają wzory używania narkotyków, wprowadzane do używania są nowe, syntetyczne substancje, silne w Europie są trendy liberalizujące podejście do narkotyków w zakresie dotyczącym dekryminalizacji marihuany.

Jednymi z możliwych reakcji na powyższe jest uelastycznienie oraz profesjonalizacja realizowanych działań, do których należy dążyć w trakcie realizacji Programu. Na podkreślenie zasługują też możliwości rozwijania działań poprzez nowe edycje konkursów ofert realizowanych w oparciu o ustawę o zdrowiu publicznym.

Należy także zadbać o realizację przedsięwzięć dotyczących zagadnień związanych z nadmiarowym korzystaniem z mediów społecznościowych, Internetu, gier komputerowych, nowych technologii oraz urządzeń związanych z mediami społecznościowymi, co w szczególności dotyczy młodych ludzi.